

Hétfői Friss Újság

Felelős szerkesztő:
Dr. Gara Ernő

(független politikai hetilap)

Telefon: 304. Szerkesztőség
és kiadó hivatala Str. Mihai.
Viteazul (Rákóczi-u. 16. sz.)

Két számmal

kritizálok. Egymásmellé állítom a két számot és nem szólok egy szót sem — beszéljenek a számok. Nagy számok, irtóztatóan nagy számok, imponáló számok, milliós számok. Egymásmellé állítom őket és imemegszólnak. Az egyik mondja: én ezerkilencszázhuszonkétben születtem Szatmáron a városi költségvetési év végén — így hívtak hogy hétmillió... A másik mondja: én ezerkilencszázhuszonötben születtem — szintén Szatmáron a városi költségvetési év végén — úgy hívtak hogy ötvenmillió... nem szólnak egy szót sem többet csak bemutatkoztak. És hallgatnak — és mégis mennyit beszélnek. Érdekes, hogy hallgatással milyen sokat lehet mondani. És érdekes, hogy beszédrel is milyen nagyon lehet hallgatni — semmit mondani. A város vezetősége a múlt héten két nagy cikkben nyilatkozott. Amilyen beszéd a két szám méltóságteljes bemutatkozása, olyan semmitmondó az oldalakon át való fecsegés — Hétmillió és Ötvenmillió. Ez a két szám minden fecsegést lehengetel. (g.)

A jó terméstől

várja mindenki Középeurópában a gazdasági élet javulását. Jó termés esetében a gazda és a szőlőbirtokos elegendő pénzzel fog rendelkezni, eddig visszatartott szükségleteit beszerezheti, s megindulhat a közeli hónapokban az élet a szunnyadó iparban és a kereskedelemben is. Vgy látszik. mintha a sors megelégette volna a népek háború és háború utáni szenvedéseit és mintha a jövő életre a reménység sugarát csillogtatná meg.

Nem lehet előttünk érdekeljen — hiszen Romániának egyik közeli piaca Magyarországon, — hogy Magyarországon

578 millió métermázsával több a termés az idén, mint volt a múlt esztendőben, ami pénzre felváltva 142 millió aranykoronát jelent. Hatalmas összeg ez, amelynek egy részét Magyarország nálunk fogja ipari cikkekre elkölteni.

Az utódállamok gazdasági érdekközössége siettetni fogja most majd azt is, hogy az utódállamok megkössék egymással a kereskedelmi szerződéseket.

Az egész világ egy nagy falu — mondja az egyszerű közmondás. Ezzel azt akarja az egyszerű ember kifejezni, hogy a világ gazdasági élete összefüggő egység. Csak az államférfiak nem látják még ma sem ezt az egyszerű igazságot. Pedig az európai államok háború utáni groteskionális kereskedelmi politikája a népeket nemcsak, hogy nem hozza közel egymás-

hoz, hanem szembeállítja azokat egymással. Csodálatos módon ez a kereskedelmi politika érvényesül ma nemcsak az utódállamokban, hanem a régi szabadkereskedelmi államokban is. Most a termés idején láthatja mindenki, hogy egyik ország gazdasági terményeinek szükségére van a másik ország gazdasági javával való kicserélésére és ezért mindenkinek meg kell indítani a harcot a minden ország népét súlyosan terhelő védővám politika ellen, amely okozója a munkanélküliségnek és az életfentartás drágulásának.

Biztosítani kell az egész világon a nyersanyagoknak nemzetközi elosztását, a világ minden piacához a szabad bemenetelt, a szabad közlekedést, mert csak ez a gazdasági politika hozhatja meg számunkra is a gazdasági élet felvirágzását.

Sikkasztással vádolják a Népszövetséget

Konfliktus Görögország és a Népszövetség között

(Athén, július 19.) A görög kormány és a Népszövetség között súlyos konfliktus tört ki. Az athéni sajtó egyrésze már a forradalom előtt azzal vádolta meg a menekültek felsegélyezésére megszavazott népszövetségi kölcsön ellenőrzése céljából kiküldött népszövetségi bizottságot, hogy súlyos szabálytalanságokat követ el. A forradalmi kormány azonosította magát ezekkel a vádakkal, most pedig vizsgálatot indított a népszövetségi bizottság tagjai ellen. A Népszövetség tiltakozott ez ellen az eljárás ellen, hangoztatva, hogy a görög hatóság nem illetékes arra, hogy a népszövetségi bizottság tagjai fölött ítélkezzen. Pangalosz miniszterelnök a tiltakozás ellenére is megmaradt álláspontja mellett és ma is a leghatározottabb formában hangoztatta, hogy döntő bizonyítékok vannak arra nézve, hogy a népszövetségi bizottság kezén igen nagy összegek sikkadtak el.

A Pangalosz-kormány és a Népszövetség afférjának további fejleményei elé nagy érdeklődéssel tekintenek a görög politikai körök, mert a kormány, hír szerint, a legerélyesebb lépésekre el van szánva a Népszövetség megbízottjai ellen.

Petőfi unokaöccse koldulási engedélyt kért

A budapesti rendőrség kegyeletes gesztussal két hónap helyett hat hónapos koldulási engedélyt adott a nagy költő kilencvennyolc éves unokaöccsének

Budapestről jelentik: A főkapitányság közigazgatási osztályának vezetője előtt pergamentarcu, reszketőlábu aggyastán jelent meg ma délelőtt. Régi megsárgult iratokat szedett ki az zsebéből, amelyekkel igazolta, hogy Gleichweit Vincének hívják, kilencvennyolc éves és Petőfi Sándornak unoka-

testvére. Ezután alázatosan koldulási engedélyért folyamodott.

Nyolc fiut a front vitt el...

A rendőrtanácsos helyett kinnálta meg és arra kérte az agg Gleichweit Vincét, mondja el, hogy jutott arra az elhatározásra, hogy

koldulni megy. Az öreg ur könyvek közt panaszkolta el, hogy tíz tízenöt esztendővel ezelőtt még jómódu ember volt, de a háború alatt nyolc fia elesett, ő egyedül maradt, öregem nem birt gazdálkodni és háza földje eluszott.

A „Sándor” centenáriuma miatt

— Bajára kerültem, — mesélte — az ottani szegényház lakója lettem, míg az idén a „Sándor” centenáriuma Pestre hoztak. Sokat ünnepeltek fényképeztek is, irtak rólam, de végre itt maradtam a nagy városban pénz nélkül, otthontalanul. A pesti kikötőkben hálтам, várótermekben, falatokért koldultam. De most már hivatalosan is szeretnék koldus lenni...

A rendőrség kegyeletes

Mig az öreg Gleichweit Vince elbeszélte élete regényét, a népjóléti miniszterium áttelefonált a rendőrtanácsosnak, hogy Petőfi rokonának ne két hónapra adja ki a koldulási engedélyt, mint szokásos, hanem hat hónapra...

Igy is lett. Gleichweit bácsi megkapta a „koncessziót”, meg is köszönte szépen, és boldogan csoszogott el. Az ajtóban még egyszer megnézte az írást, akkor látta, hogy hat hónapra szól az engedélye.

— Elég lesz ez egész életemre, — motyogta. És elment. Gleichweit Vincének hívják. Kilencvennyolc esztendő. Petőfi Sándor unokaöccse.

**Elegáns uri
fehérmű**
ICZKOVITS
P. Brătianu (Deák-tér)

Ing-zefir occasio Friedmann
Testvéreké.

Utlevel
vizumokat szerez gyorsan és pontosan, futár: vasárnap, szerdán és pénteken.
TEVJOVITS Satu-Mare
Piata Brătianu, Dácia udvar.

Levél egy illetlen közpolgárhoz

Tisztelt Uram! Én Önt derék és jóra való közpolgárnak tartom, aki csak annyit csinál, lop, hazudik, amennyi éppen családja eltartásához okvetlenül szükséges. Nálamánál senki jobban nem tudja értékelni azt a heroizmust, amellyel Ön a mindennapi jólétet kiveri. Tudom azt is, hogy ebben a szörnyű közelharcban Ön nem ér rá érezni, gondolkodni, megilletődni, elszörnyűködni, az életbekerülő dolgokon hosszasan töprengeni, miérteket keresgélteni és egyéb hiábavalóságokkal foglalkozni. Ne vegye tehát rossz néven, hogy én, aki konok dezertőrje vagyok ennek a megélhetési kéztusának és a véres összecsapások idején mindig maródivizitre jelentkezem, aki a „lógósok” kényelmes Hinterlandjából nézem a verejtékes küzdelmeket és így bőven van időm mindenféle számsággal elbábelődni, szigorúan elítélem az Ön tegnapi esti magatartását, amelyet a cirkuszban tanult.

Alaposan megfigyeltem Önt és mivel láttam, hogy helytelenül fogja fel a dolgokat, kötelességemnek tartom, hogy a cirkuszszal kapcsolatosan egyről-másról felvilágosítsam. Mondom, én ráérek az ilyesmire és önnek nem szabad megharagudnia a jóindulatú kioktatás miatt.

Amíg egy disznó eljut odáig...

Uram! Ön és kedves családja tegnap este ott ültek a Főtéren összetakolt vándorcirkusz ponyvakupolája alatt a fantáziát helyen. Láttam, amint csokoládéval kínálgatták egymást és a rakoncátlan Józsi gyereket tanították illemre, amikor a porondon három disznó és egy állatszeliidítő végeztek produkciókat. Önök jól nevettek azon, hogy a tréflő állatok a szeliidítő ostrompatogatására egyenként előléptek és illedelmes meghajlás után eljátszották szerepeiket. Ha jól figyeltem meg, az Ön unokabce, aki banktisztviselő Nagyváradon, olyasféle ajkbiggyeszéssel kísérte a mutatványt, hogy:

— Nna! Láttam én már ennél különös mókust is...

Ugyanilyen langyos érdeklődéssel fogadták önök azt a „mókust” is, hogy fényesre pucolt lovak zeneszóra fox-trotot táncoltak, az idomító egyetlen intésére letérdeltek, két lábon jártak, francia négyest lejtettek. Önök csokoládét majszoltak ezalatt. Nem mondom, hogy ezek „noch nie da gewezen” mutatványok, aminek láttára hasra kell esni a csodálkozástól, de ha ön nem restelli véresre tapolni mélyen tisztelt tenyerét Incifinai anyaszubrett vádlójai előtt, tessék kelőképpen értékelni azt a rettentő munkát és erőfeszítést is, amellyel egy ilyen hülye disznóból szalonképes artistát faragtak.

Elhiszi-e nekem, hogy az a bárátságosan mosolygó, előkelő, frakkos ur, aki este könnyed patogatásokkal dirigálja az állatokat, délelőttöként talán még verejtékesebb harcot vív a négy-lábú artisták természetes butaságával, miní Ön a kétlábú üzlet-

felei raffináltságával? Látná csak délelőtti ezt a diplomata külsejű urat, amikor könyöklig nekigyűr-közbe, dültől eltorzult arccal káromkodik és angyali türelemmel vagdossa véresre tanítványait. — Az állatszeliidítő tisztára megvadul abban az igyekezetben, hogy a vadlovakból, vadkuttyúkból, vad-disznókból és egyéb vadállatokból tíz percig tartó műsorzámat preparáljon az Ön mulattatására. És önök e tíz perc alatt csokoládét majszolnak és unatkoznak. Ez az, amit illetenségnek tartok, amit szigorúan, de igazságosan elétek és amit ezután hozok nb. tudomására.

Mialatt Ön csokoládét majszol...

Nem beszélek tovább a sorozatos állatkinzásokkal programmszámmá sanyargatott elősökről, mert tudom, hogy Ön érzékeny lelketű ember, aki békebeli tagja az Állatvédő Egyesületnek és csak tegnap délelőtt is (borjupaprikás volt ebédre) a felháborodástól remegő hangon mesélte feleségének, hogy egy brutális mérsároslegény milyen kegyetlenül püfölte azt az ártatlan borjút, amelyet éppen a vágóhidra cipelt és amelyet Ön olyan józian elfogyasztott. Megkíméltem tehát attól, hogy a délelőtti „kiképzések” rémségeit részletezzem, de nem mulaszthatom el, hogy a kétlábú artisták teljesítményeire hívjam fel b. figyelmét amelyet az előadás közbeni csemegézés teljesen leköti.

Ugy, ahogy Önt az édesapja szelidebb eszközökkel, különféle drága iskolák igénybevételével ügyvéddé, orvosá, kereskedővé, iparossá idomították, ugy készülnek ezek az emberek gyerekkoruk óta azokra a nyaktörő mutatványokra, amelyekkel egyik cirkuszból a másikba, egyik városból és országból a másikba vándorolnak. Egész életük arra műsorszámra van építve, amelyre iszonyu kínok és veszélyek között dresszírozták őket amelylyel mindennap kockára teszik az életüket azért, hogy az Ön fáradt idegeit néhány percre kellemesen bizserégtessék.

Hiszen elismerem, hogy Ön is végez naponta nyaktörő műveleteket, ha nem is a trapézban, hanem a büntető paragrafusok között, de ezek csak erkölcsi salto mortálék, amelyek alatt ott feszül az ügyvédi rabulisztika biztos mentőhálójá. Kérem vegye figyelembe, hogy ezek az emberek az életcsata legveszedelmesebb pontjain küzdenek a kenyérről és amíg Ön a fenntartott, kényelmes zsöllyében csokoládét majszol és a Józsi gyereket neveli, azalatt ők az életüket, testi épségüket veszélyeztetik. Csak egy bizonytalan mozdulat, egy csekélyke zavaró körülmény — és Ön ijedten dobja el a csokoládét, hogy jobban élvezhesse az idegrázó, véres látványt: az artista összetört testét...

Vért akarunk látni!

Uram! Ön nem is tagadhatja, hogy egyenes leszármazottja a régi Róma cirkuszlátogatójának, akinek idegeit csak a gladiátorok

élet-halál harca és a vadállatok elé vetett keresztény vértanúk elvérzésének borzalmai csiklandozták. Ne is tagadja, hogy az Ön, életharcokban elkopott idegrendszer is hasonló emóciókra vágyik. Ön akkor nem enne csokoládét, hanem kimeredt szemekkel figyelne az arénát és a totalizátornál fogadásokat kötne a gladiátorokra.

Eppen azért vagyok bátor az Ön intenzívebb szórakoztatása érdekében a következő tetszetős propozícióval előállni: Indítványozom valamennyi állam kormányának, hogy a halálraírt gonosztevők kivégzését ezentul ne zártkörű mulatság keretében, csak belépőjeggyel bíró kiváltságosok jelenlétében eszközöljék,

=====

Tízezer lejes anyagihiány miatt jutott csődbe a szatmári telefonforgalom

A „központosított gazdálkodás” dzsungeléből. Százazreket küld havonta a szatmári posta és nem kap néhány méter zsinórt. Venni meg nem szabad...

Abban a folyton gyorsuló romlási folyamatban, amely a telefon hálózatunk egyre használhatatlanabb állapotát eredményezi, az elmúlt hetekben tragikus fordulat állott be. Elkövetkezett az, amitől már régidő óta féltünk és amelynek elkövetkeztét nem volt nehéz megjósolni, — csődöt mondott a telefon szolgálat.

A telefon csődjéről szóló tudósításunk ezuttal nem lesz sablonhumoros írás az obligát telefon mizériákról, hanem a helyzettől komolyaságához mérten segítségkiáltás lesz az illetékes fórumokhoz, mert most valóban a szűzoros értelmében vett leromlásról kell beszámolnunk, annak a szűkségi cikknek, amely nagyon sok ember életviszonyában jelentőségre nézve egyenesen a kenyér mellé sorakozik. Nem telefon mizériáról, hanem telefon tragédiáról van szó, amelynek bizonyítékai azok számára, akik jó szerencséjüknél fogva elmenekültek a telefon szűkségtől kényszerűségűtől álljon az a kórtávirat, amelyet Bolchis postafőnök az elmúlt héten a nagyvárad, temesvári és bukaresti felettes hatóságaihoz elküldött.

A kórtáviratban

**a postafőnök bejelenté-
hogy hetven száze-
lékban megszűnt Szat-
máron a telefonszol-
gálat, mert bizonyos
anyagok nem állanak
a postafőnökség ren-
delkezésére.**

Amikor a postafőnök közölte velünk a táviratok tartalmát, azt gondoltuk, hogy milliós befektetésekről volna szó, esztendőkorán elhanyagolt vonalak, készülékek rendbehozataláról és elképzelhetően nagy volt a megdöbbenésünk, amikor megtudtuk, hogy korántsem kellene milliós befektetések,

hanem az igazságszolgáltatási akust demokratizálva, szélesítsék ki a kereteket olyképen, hogy a nép összes rétegei élvezhessék az idegizgató jeleneteket.

Indítványozom továbbá, hogy a kivégzési aktus formaságait is módosítsák és pedig úgy, hogy térjünk vissza a gladiátor-mód-szerre. Két halálraírtétet eresszenek össze egy szál karddal az aréna porondján és ott a felséges nép színe előtt küzdjenek az életükért. Micsoda cirkusz lenne az, ugyebár tisztelt uram? Ha például Kodelka földarabolóját, Léderer Gusztáv főhadnagy urat szembállítanak mondjuk Reinitz Jakabbal... Messze földről zarándokolnának oda az emberek. És akkor Ön sem majszolna csokoládét az előadás alatt.

Teljes tisztelettel

Gárdos Sándor

*mindössze arról van szó,
hogy néhány méter zsinór
és néhány darab úgyneve-
vezett dugasz készülék hi-
ányzik, amelyeknek a beszer-
zése mindössze tíz, tizenöt-
ezer leiből kitelne.*

Ezt a néhány ezer lejes befektetést, amely rendbehozhatná a telefonszolgálatot a helyi postafőnökség nem eszközölheti, mert a postal adminisztráció olyan szigorúan központosított, hogy az írószereket is adminisztrációs uton, természetben kapják, helyesebben nem kapják. Igen mert az a helyzet, hogy amíg a szatmári telefon központ százazrekét küld Bukarestnek, addig a legkisebb szükségletet is a legmostohább fedezik az adminisztrációs központok és előállhat az a helyzet, hogy tíz-tizenöt ezer lej anyagihiány miatt egy város telefonszolgálat szűnetel.

Nincs értelme annak, hogy e hasabokan nagyképi és kevés hatású támadást intézzünk a bukaresti központ ostoba adminisztrációs rendszere ellen, itt praktikus megoldási lehetőségre kell rámutatnunk. A megoldás kézenfekvő: tekintettel arra, hogy 10-15.000 lei árán biztosítani lehet a zavartalan telefonszolgálatot

Indítsanak az előfizetők önkéntes adakozási akciót ez összeg erejéig.

Szatmáron négyszáznál több előfizető van és így mindenkire bagatell-összeg juna. Mi szívesen vállaljuk a szerkesztőségünkhöz érkező önkéntes adományok gyűjtését és hírlapi nyugtázását.

**Tartós cipőket Egri ké-
szít Satu-Mare, Várdomb u. 19**

A
fertő
az elő
re
tejj

FET

MERT
FET
FET

Amo
szer
Rd
::

nagy

IV
juli

juli

BUT
HEN
GRAN

AS
G
F
I
P

juli

a napi
gyári

angl
L
csak

Felgyújtották a halmii áruraktárt

Két nap alatt a második tűz a halmii állomáson. Letartóztatások és szabadonbocsátások. A nyomozás még tapogatózik. A tettes csak olyan lehet, akinek érdeke volt, hogy a tűz elnyelje a bűnjelét. Tizenötmillió a kár.

A torkomat a döbbenet szorítja, a térdeimben bicsaklik a kétségbeesés — sétálok a romokon. Nagyon, nagyon szomorú ez a temető: milliónyi értékek, a nyugati kultúrának finom gondja, lelkes szeretettel készült produktumai, elszűkösdötten hevernek a sárban. Nagy bála posztóknak csak a legalja fekszik a sártehetőben, hódító keleti utra küldött szivárvány színű selymek cafatokká felpve (sár és korom becselenítette meg a szivárvány-színeket) drága prémek, finoman, lelkes művészettel megmintázott fajtások — mind-mind elpusztultak a bűn gyehennájában.

Mert igenis a bűn gyehennája pusztított a halmii határállomáson — a vizsgálat már csaknem kétségtelenül megállapította, hogy valaki, vagy valakik felgyújtották az áruraktárt, hogy a felidézett pusztulás apró undorító feregűnők nyomait elseperje. Ami különösen megdöbbentő, ami ránehezedik a lélekre, az nem csak a tizenöt millió értékek pusztulása, hanem ennél a magabavéve is nagyon szomorú tényről egy sokkal nagyobb tragédiának a fojtó atmoszférája — itt nem egy tizenötmillió áruraktárról, itt egy országról van szó: itt nem a halmii áruraktárt gyújtották fel bűnös kezek, itt az országot gyújtották fel egyik sarkánál és vigyázati rendőrség, csendőrség, bíróság és minden szervezet, amely ennek az országnak a biztosítását szolgálja, gyorsan talpra állni, mert a halmii tüzeset rettenetes perspektívát vetít fel a jövőnkre illetőleg.

A tűz kitörése

Megállapította a vizsgálat, hogy a tűz kitörésének napján délután felhatarok zárták be az áruraktárt. A tűz egy óra múlva következett be és pedig igen különös módon. Hartmann János vasutas katonája, aki az áruraktár közelében levő kis földszintes házban lakik, fél hétkor észrevette, hogy a raktárhelyiség egy nyílásán egy vékony füstcsík kigyózik ki.

Nem volt több kérem — meséli Hartmann, mintha négy-öt ember egymás mellett cigarettázna. Azonnal magamra kaptam a ruházatot és a raktárhoz rohantam. A posztón álló katonát figyelmeztettem, aki az állomás főnökeért szaladt. Mire az állomás személyzete két-három perc leforgása alatt a helyszínre ért

az épület mind a négy sarkán lángokban állott.

Mentésről szó sem lehetett, a tűz olyan rohamosan pusztított, mintha nem is áru, hanem petroleum égne.

Ez a körülmény a legkétségtelebbe bizonyíték amellelt, hogy büntényről van szó a halmii tüzesetnél. Csak úgy képzelhető el a gyors pusztulás, hogy a rak-

tárt mind a négy sarkánál egyszerre felgyújtották, de még így is csak azért terjedhetett olyan gyorsan a tűz, mert valaki gyűlékony folyadékkal leöntötte a felhalmozott árut. Figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy a tűz kitörése előtt még egy órával dolgoztak a raktárban.

Már pedig a lappangó tűz ilyen rövid idő alatt nem rághatta volna magát át posztókon, prémeiken és egyéb hasonló nem könnyen gyúló anyagokon. A gyors égés csak úgy képzelhető el, hogy gyújtogatás történt, gyűlékony anyagok segítségével. A vizsgálat is ebben az irányban indult meg.

Nem érdekelten és a vizsgálat szempontjából nem figyelmen ki-

vül hagyható körülmény, hogy az előző napon a halmii pályaudvaron kigyuladt és részben leégett egy vagon posztószállítmány. A két tűz eset között bizonyára szoros összefüggés van. Az illetékesek azt mondják, hogy a múlt héten igen értékes áru-szállítmányok érkeztek.

A vizsgálat minden irányban megindult. A tegnap reggeli órákban hét-nyolc hivatalos személyt letartóztattak, akiket azonban néhány órán belül szabadlábra helyeztek. Legtovább egy szállító hivatalnok volt letartóztatásban, azonban a nyomozó hatóságok belátták, hogy helytelen irányban puhatolózna, mert a szállító cégnek nem állhatott érdekében az

áru pusztulása. A vizsgálat most már — nagyon helyesen csakis abban az irányban puhatolódzik, hogy a tűz felidézése olyan egyéneknek, vagy egyéneknek állhatott érdekében, akik az árukészletet megdézsmálták és ilyen módon akarták elpalástolni a bűnjüket.

Nagyon érdekes volt, hogy amikor bizonyos hivatalos személyeknél érdeklődtem, azt felelték, hogy a gyanu valami kommunista szervezet működésére irányul. A nyomozás első stádiumában úgy látszik megpróbálnak politikai háttérrel adni a dolgnak.

Az eddig megállapított, mintegy tizenöt milliónyi kárért a vasút felelős ugyan, de a közismert viszonyok szerint ezt a felelősséget nem egykönnyen fogják leszámitolni a kereskedők: esztendőkéig elnyúló hosszú perek következnek és így a horribilis kár egyelőre a címzett kereskedőket terheli.

Egy román néptanító éhenhalt

Cosma vasil nagybányai román tanító bekerült a kisebbségek fekete seregébe

A „Satu-Mare” lap társunk hírül adja, hogy az elmúlt héten Nagybanján éhenhalt egy román néptanító. A következőket írja a tragédiával kapcsolatban:

Cosma Vasile nyugdíjas tanító harminchat éven át szolgált a román kultúrát a régi és az új éraban egyaránt. Harminchat évi szolgálat után nyugdíjba küldték és ilyen címen megélhetése céljaira havi száznegyven lej összeget irányzott elő a magas kormány. Ezt az összeget is Zsibó-ról kellett felvennie és így ha havonta hozzá akart jutni a nyugdíjához száztizenkét lej utiköltséggel kellett azt megterhelni, tehát huszonkét lej maradt volna fenn a havi nyugdíj összegéből. Nemrégiben a cluj „Infratirea” szövé fette a tanító kétségbeesett helyzetét — az újságíróknak anynyí hatása volt, hogy a nyomorgó nyugdíjas tanító egy kis ideig tartó ugynevezett „társadalmi segélyben” részesült. De csakhamar megszűnt ez a segítség is és a szegény tanítóra borzalmas napok következtek. Késő öregségére ráköszöntött a legkegyetlenebb éhség — huzia, a tragikus sorsot, végre is az elmúlt héten végleg leverte a nélkülözés — „éhen kinyult” a szerencsétlen nyugdíjas román tanító, aki harminchat esztendeig apostoloskodott a román kultúra jegyében...

„Éhen kinyult” — szövé szövé ily írja román lap társunk, ezek az egyszerű, de erőteljesen lélekbe fogó szavakkal jelzi azt a halálnemet, amely a román tanító végzetének adódott. Olyan halálnem, amely — eddig úgy hittük csak a kisebbségi magyar tanítóknak, hivatalnokoknak van szánva ebben az országban és amely most ime egy államfenntartó néptöbbséghez tartozó ro-

mán néptanítót is elért. Szomorú vigasztalás ez, kisebbségi helyzetünkben, de nem jelentőség nélkül való momentum. Mert ime kiátkozott, tekintet nélkül politikával agyongyötrött kisebbségi fekete seregünk új szintű katonával gyarapodott: a becsületes munkás román néptanító is arra a vérpadra került, amelyen mi esz-

tendők óta sínylődnünk. Cosma Vasil igenis a kisebbségi sors martirja, az éhenhalt néptanító annak az egyre pusztuló kisebbségi társadalomnak tagja volt, amely ebben az országban a becsületet reprezentálja. Sorstestvérünk Cosma Vasil azzal búcsuzunk tőled, hogy — feltámadunk!

Két nyári imádság

Egyik esőért könyörög, a másik tikasztó kánikuláért epedez. — Forró fohások, amelyek egymással harcolnak.

Az esernyőkereskedő: Én édes jó istenem, borítsd be felhőkkel nappal a kék s éjjel a szép csillagos eget. Csattogtasd meg a szelek szárnyait, hogy verődjenek össze szürűn, fejeketén a komor fellegek. És dörögdesd meg a mennyboltozatot, hogy dübörögjön a közel és morogjon a távol. S ha kellően sötét már a táj, gyújts pillanatnyi vakító fényt a horizonton és rázd meg a magas koronájú fák lombos üstökét és zizegve dőljön föld felé a fűszál, mely még a nap hevében büszkén, egyenesen áll.

Az első esőcsepp legyen jó kövér és essen egy sovány ember hosszú orrára, mert a soványak jól tudnak szaladni és futva mennek utána mind a többi népnek, kik érezni kezdik, hogy a ritka, nagy cseppek után apró, sűrű cseppek következnek.

Legyen előbb csak szitáló azután folydogáló, majd ömlő és ssakadó ez az eső. A pára és a víz soha ki ne fogyjon. Az ég tömlői kapjanak csőrepedést és szakadjon le a felhő, mint egy szikla, amely megunta már a szédítő magasságot. Rombold le

az ereszeket, vihar által szakítsd le a kávéházak kifeszített ponyvát és tüntesd el a boltíves kapuajtákat, hogy embereknek ne legyen mi alá állniok, hanem vegyenek mind és valamennyien esernyőket, mert én egy szegény, családos esernyőkereskedő vagyok...

A nyári vendéglős: — Én édes Istenem, légy jó hozzám, ki türelemmel néztem eddig szörnyű csapásodat, a negyvennapos zuhogó esőt, mely milliódosokká tette az esernyőkereskedőket és kávéházi ruhatárosokat. Legy jó hozzám és hallgasd meg kérésem.

Adj erőt a Napnak, hogy keresztültörve a felhők pánzlázatán, gőzerővel tüzzön le a bőrgízre a Földre. Száradjanak fel minden harmatok s a humusz szivja magába a pocsoyákat, hogy ne maradjon utánuk semmi más, csak repedezett réteg, melynek rejtekében adja ki párját a víz után hiába kuruttyoló béka. Az ér szikkadjon el, változzék át érré a patak és patakka a folyó, a folyamok pedig húzzák be széles nyelvüket, hogy ne nyaldoshas-

Legolcsóbban

női és férfi ruha és kosztüm szövetek

Maxnál

ÓRÁK mellett

Paplan áthuzások a legszebben készülnek Grünfeldnél a Gólya Áruház udvarában Piața Brătianu (v. Deák-tér) 7.

sák többé a partot s lassítsák meg az iramot a meder fenekén, hol csak bokáig érjen a víz, bosszúságra a fürdőzni akaróknak.

Tüzes katlan legyen a város és legyenek az utcán a házfalak oly forrók, mint üzemben lévő téglagyárban a légmentesen elzárt kemencék.

Nyelvét lógassa minden ember és kösörülje kétségbeesetten kiszáradt torkát, legyen pokol a látta, felette és körülötte a város mint riadt karavánok, özönöljön a nép a szabadba vegye be ostrommal drótkerítéses nyári vendéglőmet, hol hosszú-sorú hordókban áll a jégbeültött sör, a nyári szomjúság egyellen gyógyszer, és kapjanak inszakkadát hordókat görgető csapóaim, mert én szegény, szerencsétlen, családost, nyárvendéglős vagyok ...

HIREK

Összeírják a nyugdíjrajogosultakat. A pénzügyminiszternek ma a pénzügyigazgatóságához érkezett rendelkezése értelmében az összes köztisztviselőknek meg kell tenniük a megfelelő lépéseket, hogy az új nyugdíjasok listájába kerüljenek. Az illetékes hivatalfőnökök állítják össze a tisztviselők táblázatát, amelyekhez csatolják a szükséges igazoló irásokat is. Így csatolni kell a kinevezési okmányokat, amelyből kitétnik a kinevezés napja és a szolgálati évekre beszámítható idő kezdete. A kinevezési okmányok, ha azok eredetileg magyar nyelven készültek volna, román nyelvre fordítandók és a fordítást közjegyzői hitelesítéssel kell ellátni. A rendelet alapján a pénzügyigazgatóságnál már megkezdtek a táblázat összeállítását.

Palesztina volt kormányzója Rómában. Bukarestből jelentik: Sir Herbert Samuel, Palesztina volt főkormányzója Konstantinápolyból jött ma Constanzába érkezett. A volt főkormányzó három napig marad Rómában, utána Londonba utazik.

Cigányprimás. A Törekvés kitűnő műkedvelői szombatn közkívánatra harmadszor adták a Cigányprimást elő. Az első két előadás sikereit fokozta, hogy az előadás kiforrottabb és gördülékenyebb volt. Különösen tetszett az igen szép számú közönségnek Krémer Mancsi bájos megjelenése és Rákosi Mancsi kellemesen csengő organuma, melyhez nagyban hozzájárultak Sztankóci István, Barna Ármán és Varga József. Egyébként a most is domináló címszereplő Barna Henrik is, kiknek duettjét és quartettjeit a közönség háromszor is megismételtette. Az első referátumban tévesen nem emlékeztünk meg az Ironoa

grófnő szerepét játszó Smejál Bözsikéről, ki disztigvált finom játékaival és kellemes hangjával kitűnően alakított. Az előadás sikeréhez most is hozzájárult a Fischer Sándor által precízen dirigált zenekar is. A Törekvés ez alkalmat is felhasználja, hogy az előadás összes szereplőinek, valamint a rendező Szabadkai Józsefnek hálás köszönetét fejezze ki.

A Viktoria kávéház kerthelyiségében a legkellemesebben eltöltheti a nyári estéket. Állandó buffet, fagyalt, jegeskávé, kitűnő fajborok. Minden este Szirmai Feri zenekara muzsikál.

Tartós cipőket EGRI készí
Sátmar, Jacobini (Várdomb-u) 91.

Katonai tudnivalók. A Szatmári Hadkiegészítő Parancsnokság tudomására hozza az összes kerületében levő és 1880 évtől bezárólag 1898 évben születetteknek, hogy a még birtokukban levő igazolványukkal (Adeverința) mit az ellenőrző bizottságtól kaptak jelentkezzenek azonnal a hadkiegészítő Parancsnokságnál katonai ügyük rendezése miatt. Tudatván, hogy ezen igazolvány (Adeverința) mint katonai okmány érvényét veszítette, a helyett pedig könyvecskéjük kell legyen a katonai szolgálatukról.

Sport

Ma hétfőn d. u. 7 órakor

Haggibor
(Cluj)

Barkochba

szenzációs football mérkőzés. Jegyek elővételben kedvezményes árban, Fekete Mária virágüzletében kaphatók.

Értesítés!

A katonai ügyosztály udvarban Piața Brătianu (v. Deák-tér) 2. szám alatt levő

ócskaruha és régiség

kereskedésében a legelőnyösebb árak mellett veszek és eladok uraságoktól levetett férfi ruhákat, fehérneműt és cipőket, régiségeket, szépirodolmi és tudományos könyveket, kisebb könyvtárakat, festményeket stb. Értékesebb ruhadarabokat bizományi eladásra elfogadok és azokra előleget is adok. Csekély díjazásért kölcsön adok frakkot, szmokingot, zsaketet, szalon és alkalmi ruhákat. — Levélbeni vagy személyes meghívására házhoz is megyek.

Friedmann Sámuel

ócskaruha és régiség kereskedő.

Marisnyák
és zoknikban

legnagyobb választék

ICZKOVITS
TETVÉREKNÉL

Piața Brătianu (Deák-tér)

VIZUMOKAT

szerez gyorsan, pontosan és legolcsóbb árban.

Futár minden nap!

Berger & Katz

utlevél vizumoztatási irod.

Str. Horia (Károlyi-köz) 2.

Elő és másodrendű

tengeri

mindenkor a legjutányosabban kapható:

Uj. Freund Sámuel és Fia
Részvénytársaságnál.

Ujdonság nyaralók részére asztali és felakasztható

gázlámpák

nem karbiáll, hanem szeszel ég. Nincs robbanás, vagy szag, nagy és erős fényt ad, nagy pénz megtakarítás kevés fizetési költség.

Gyermekehajtanók érkeztek

Fekete vasudvarban

P. Brătianu 8. Telefon 172

Elegáns

uri fehérnemű

Iczkovits
Testvérek

(P. Brătianu (Deák-tér))

Az összes raktáron levő nyári divatcikkeket feltűnő olcsó árban árusítja

FISCHER
ANTAL

selyem és divatárház
BRĂTIANU 14

Utlevél

vizumokat szerez gyorsan és pontosan, **utalár: vasárnap, szerdán és pénteken.**

Tevjovits Sámuel

Piața Brătianu, Dácia udvar.

Állandóan friss töltésű

Málnási
Mária-víz

Főlerakata:

Szatmári Kereskedelmi
R.-T. Satu-Mare

Sürgőny cím: HERMES
Telefon: 205—295.

Vászoncipők

urmótcipők

Tenniszcipők

szandálok

Vajda

cipőáruházában
Püspöki-áruház.

Klein és Tsa

cipőüzletét

Piața Brătianu 6 sz. alól Piața Brătianu 14 szám alá (Iczkovits Testv. mellett)

helyezte át

Raktárunkat alkalmi bevásárlások révén újból felfrissítettük és így módunkban van továbbra is a nagyérdemű közönség által jól ismert kitűnő minőségű cipőinket olcsó árban árusítani!!

Paplanok készen vagy megrendelésre a legszebben készülnek a Gólya Áruház udvarában Piața Brătianu (v. Deák-tér) 7.

Nyomatott a „Globus” Könyvnyomda gyorsajtóján, Satu-Maren, Str. Cuza Vodă No. 1. — Cenzurat. — Tip. No. 2.